

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТИ
Биология және биотехнология факультеті
Биоалуантүрлік және биоресурстар кафедрасы

ПӘННІҢ ОҚУ-ӘДІСТЕМЕЛІК КЕШЕНІ

ZBNR 1201 Омыртқасыз жануарлар және тәменгі сатыдағы өсімдіктер
«6B05102-Биология» білім беру бағдарламасы

Курс	1
Семестр	1
Кредит саны	9
Дәріс	3 кредит
Зертханалық	6 кредит
БОӨЖ	5

Алматы 2023ж.

Пәннің оку-әдістемелік кешенін әзірлеген биоалуантүрлілік және биоресурстар кафедрасының доценті, PhD Нұрмаханова А.С., доцент м.а., б.ғ.к. Омарова Ж.С.

Биоалуантүрлілік және биоресурстар кафедрасының мәжілісінде
қарастырылды және ұсынылды

«___» _____ 2023ж., № ___ хаттама

Кафедра менгерушісі Гегенова Кегенова Г.Б.

СИЛЛАБУС
2023-2024 оқу жылының күзгі семестрі
«6B05102- Биология» білім беру бағдарламасы

Пәннің ID және атауы	Білім алушының өзіндік жұмысын (БӨЖ)	Кредиттер саны			Кредиттердің жалпы саны	Оқытушының жетекшілігімен білім алушының өзіндік жұмысы (ОБӨЖ)				
		Дәрістегі (Д)	Семинар сабактараС (СС)	Зерт. сабактараС (ЗС)						
100341 Омыртқасыз жануарлар және тәменгі сатыдағы есімдіктер	5	3	0	6	9	6				
ПӘН ТУРАЛЫ АКАДЕМИЯЛЫҚ АҚПАРАТ										
Оқыту түрі	Циклы, компоненті	Дәріс түрлері	Семинар сабактарының түрлері		Корытынды бақылаудың түрі мен платформасы					
гибрид	БП	модулді	анализді		Жазбаша IS Univer платформасында					
Дәріскер	1. Нурмаханова А.С., PhD, Биоалуантурлік және биоресурстар кафедарсының ас.профессоры 2. Омарова Ж.С., Биоалуантурлік және биоресурстар кафедарсының доцент м.а., б.ғ.к.									
Ассистент	Баймурзаев Н.Б., аға оқытуши. Джумаханова Г.Б., аға оқытуши.									
e-mail:	nurmahanova.akmaral@kaznu.kz omarova.zh19@gmail.com									
Телефоны:	8-727-377-34-34 (12-04) 87773767595 87052322053									
ПӘННІҢ АКАДЕМИЯЛЫҚ ПРЕЗЕНТАЦИЯСЫ										
Пәннің мақсаты	Оқытудан күтілетін інтижелер (ОН)*			ОН қолжеткізу индикаторлары (ЖИ)						
Студенттерге тәменгі сатыдағы есімдіктер мен омыртқасыз жануарлардың таралу аймагын, систематикасын, құрылымын, көбек жолдарын, биологиялық және экологиялық ерекшеліктері	1. Омыртқасыз жануарлар және тәменгі сатыдағы есімдіктердің теориялық бағыттарын білу;			1.1 Омыртқасыз жануарлар және тәменгі сатыдағы есімдіктердің таралуын, ортага бейімделуін, құрылымындағы өзгерістерді, систематикасын сипаттайтындағы;						
				1.2 Тәменгі сатыдағы есімдіктердің құрылымын,						

<p>негізінде алған білімдерін жылымда және практикада тиімді пайдалану қабілеттілігін қалыптастыру.</p>	<p>2. Төменгі сатыдағы өсімдіктермен омыртқасыз жануарлардың түрлерін анықтауда негізгі заңдылықтармен ақпараттық технологияларды ігеру;</p>	<p>өзара үқсастығын ажыратады:</p>
	<p>3.Дербес далалық және камералдық зерттеулер жүргізу кезінде тірі организмдерді зерттеудің түрлі әдістерін ігеру;</p>	<p>2.1 Теория жүзінде алған білімдерін іс жүзінде қолдана алуы әдістерін талдайды;</p> <p>2.2 Төменгі және жоғарғы сатыдағы санырауқұлактар кластарының классификациясымен және ерекшеліктерін талдайды заңдылықтарды анықтау әдістерін талдайды;</p>
	<p>4. Төменгі сатыдағы өсімдіктермен омыртқасыз жануарлардың түрлерін ғылыми-техникалық прогресс жағдайында практика жүзінде қолдану;</p>	<p>3.1 Төменгі сатыдағы өсімдіктермен далалық жағдайда жинау әдістерді ігеру заңдылықтарға сүйене отырып зерттеулер жүргізу;</p> <p>3.2 Камералық зерттеу жүргізу жолдарын менгереді;</p>
	<p>5. Төменгі сатыдағы өсімдіктермен омыртқасыз жануарларды анықтау, құрылымдық өзгерістерін ажыратуда алған білімдерін ғылыми зерттеу жүргізудегі қабілеттің қалыптастырады;</p>	<p>4.1 Төменгі сатыдағы өсімдіктермен омыртқасыз жануарлар түрлерін анықтағыш құралдармен алған білімдерін қолдану;</p> <p>4.2 Төменгі сатыдағы өсімдіктермен омыртқасыз жануарлардың түрлерін көбейтуді іске асыра алады.</p>
		<p>5.1 5.1 Төменгі сатыдағы өсімдіктермен омыртқасыз жануарлар жайында алған білімін ғылыми, өндірістік және практикалық міндеттерді шешуде талдайды;</p> <p>5.2 Студенттер төменгі сатыдағы және</p>

		омыртқасыз жануарлар бойынша алған білімдерін бітіру жұмыстарын жүргізуде колдану;
Пререквизиттер	Ботаника, Өсімдіктер экологиясы, Қазақстан биоресурстары	
Постреквизиттер	Өндірістік практика	
Оқу ресурстары	<p>Әдебиет:</p> <p>Негізгі:</p> <ol style="list-style-type: none"> Мухитдинов Н.М. Геоботаника оқулық, қазақ университеті, 2008, 251 б. Бегенов А.Б., Аметов А.А., Есжанов Б.Е., Абидкулова К.Т., Сатыбалдиева Г.К., Тыныбеков Б.М., Баймурзаев Н.Б., Чилдибаева, Нурмаханова А.С. А.Ж. Методическое руководства по проведению учебной практики по ботанике. Учебное пособие. Алматы.; Қазак университеті, 2015. – 78 с Бегенов А.Б., Аметов А.А., Есжанов Б.Е., Абидкулова К.Т., Нурмаханова А.С., Сатыбалдиева Г.К., Тыныбеков Б.М., Баймурзаев Н.Б., Чилдибаева А.Ж. Ботаника пәннінен оқу тәжірибесін жүргізуге арналған әдістемелік нұсқаулық. Оқу кұралы. Алматы.; Қазақ университеті, 2015. – 81 с. Назарбекова С.Т., Нурмаханова А.С., Чилдибаева А.Ж., Тыныбеков Б.М. Альгология Оқу кұралы. – Алматы.: Қазақ университеті, 2015. – 206 б. Нурмаханова А.С., Чилдибаева А.Ж., Тыныбеков Б.М., Назарбекова С.Т. Гидроботаника Оқу кұралы. Қазақ университеті, Алматы к., 2018. 175 Нурмаханова А.С., Тыныбеков Б.М., Чилдибаева А.Ж., Назарбекова С.Т. Су және су жагалаулық өсімдіктер. Оқу кұралы. Алматы, Қазақ университеті 2021.-1226. Дәүітбаева К.Ә. Омыртқасыздар зоологиясы. 1-2 кітап: Оқулық. – Алматы: 2004. – 376 б. Дәүітбаева К.Ә., Шалғымбаева С.М. Зоология. I-бөлім. Омыртқасыздар зоологиясы. Алматы, 2013. Сатыбалдиева Г.К., Орманова Г.Ж., Баймурзаев Н.Б. Омыртқасыздар зоологиясы (практикум): оқу кұралы/- Алматы: Қазақ университеті, 2014. – 148 б. <p>Қосымша:</p> <ol style="list-style-type: none"> Алахвердиев Ф.Д. Основы теории и методики ландшафтоиндикационных исследований аридных областей. Грозный, 2004. Ландшафтные индикаторы инженерно-геокриологических условий севера Западной Сибири и их дешифровочные признаки. М.,2000. <p>Зерттеушілік инфрақұрылымы</p> <ol style="list-style-type: none"> Лаборатория № 9. ГУК № 6. <p>Мәліметтердің көсібі ғылыми базасы</p> <p>FZI «Экология мәселелері»</p> <p>Интернет-ресурстар</p> <ol style="list-style-type: none"> http://elibrary.kaznu.kz/ru http://pharmacologia.ru http://www.zdorovie/users/realtim/ http://lecarstva.ru 	

БІЛМ БЕРУ, БІЛМ АЛУ ЖӘНЕ БАҒАЛАНУ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ

Оқу жетістіктерін есептеудің баллдық-рейтингтік зерттегі бағалау жүйесі				Бағалау әдістері
Баға	Баллдард	%	Дәстүрлі	Критериалдыбағалау-

	ың сандық баламас сы	мәндег і баллда р	жүйедегі баға	айқынәзірленген критерийлер негізінде оқытудың ақынажеткізілген наукалық жаңылықтар мен оқытушының көрсеткіштерін анықтауда қолданылады. Формативтік бағалану – оқытушының тәжірибелілігін анықтауда қолданылады. Формативтік бағалану – оқытушының тәжірибелілігін анықтауда қолданылады.
A	4,0	95-100	Өте жақсы	Формативтік бағалану – оқытушының тәжірибелілігін анықтауда қолданылады. Білім алушы мен оқытушы арасындағы желел өзара байланысты қамтамасыз етеді. Білім алушының мүмкіндіктерін айқындауға, киындықтарды анықтауга, ең жақсы нәтижелерге қол жеткізуге көмектесуге, оқытушының білім беру процесін үздіксізуге түзетуге мүмкіндік береді. Дәрістер, семинарлар, практикалық сабактар (пікірталастар, викториналар, жарыссыздар, дәнгелек үстелдер, зертханалық жұмыстар және т.б.) кезінде тапсырмалардың орындалуы, аудиториядағы жұмыс белсенділігі бағаланады. Алынған білім мен құзыреттілік бағаланады.
A-	3,67	90-94		Жиынтық бағалану – пән бағдарламасына сәйкес болімді зерделеу аяқталғаннан кейін жүргізілетін бағалану түрі. БӘЖ орындаған кезде семестр ішінде 3-4 рет өткізіледі. Бұл оқытудан күтілетін нәтижелерін игеруді дескрипторлармен арақатынаста бағалану. Белгілі бір кезеңдегі пәнді менгеру деңгейін анықтауга және тіркеуге мүмкіндік береді. Оқу нәтижелері бағаланады.
B+	3,33	85-89	Жақсы	Формативтік жәнежиынтық бағалану – оқытушының тәжірибелілік жағдайын анықтауда қолданылады. Дәрістердегі белсенділік 0 Практикалық сабактар даражамы 10 x 7 = 70 Қанагаттанарлық Өзіндік жұмысы 15 x 2 = 30 ЖИЫНТЫҒЫ(АБ1, АБ2) 100 Қорытынды бақылау (емтихан) 40 Қорытынды бағасы 100 $= \frac{AB1 + AB2}{2} \times 0,6 + 0,4 \times Emt$
B	3,0	80-84		
B-	2,67	75-79		
C+	2,33	70-74		
C	2,0	65-69	Қанагаттанарлық	
C-	1,67	60-64		
D+	1,33	55-59		
D	1,0	50-54		
FX	0,5	25-49		
F	0	0-24		

Оқукурсының мазмұнын іске асыру құнтызбесі (кестесі). Оқытудың және білім берудің әдістері.

Аптасы	Тақырып атауы	Сағат саны	Макс. балл
МОДУЛЬ 1 Балдырлар (1-4 апта)			
1	Д 1. Тақырып: Кіріспе. Тәменгі сатыдағы өсімдіктердің биосфера дағы және адам өміріндегі маңызымен таныстыру. Таксондар бинарлық атау	3	

	терминдеріне түсініктеме беру. Балдырлар бөліміне сипаттама, құрылымы, құрылышы және эволюциялық формасы. Көк-жасыл балдырлар (<i>Cyanophyta</i>) балдырлардың класификациясы, құрылышы, ерекшеліктері, көбею жолдары ЗС 1. Такырып: Көк-жасыл балдырлар <i>Anabaena</i> , <i>Nostoc</i> , <i>Spirulina</i> , <i>Oscillatoria</i> , <i>Merismopedia</i> өкілдерінің құрылыш ерекшеліктерін талдау.	6	10
2	Д 2. Такырып: Эвгленалы (<i>Euglenophyta</i>) және диатомды (<i>Diatomophyta</i>) балдырлар құрылымы, құрылышы және эволюциялық формасы. ЗС 2. Такырып: Эвгленалы балдырлардың құрылымдық ерекшеліктері мен жіктелу принциптерін зерттеу. Диатомды балдырлардың құрылыш ерекшеліктерін анықтау, қозғалысы мен класификациялану принциптерін зерттеу. Эвглена, пиннулярия, табеллярия, немесе фрагиллярия, диатома, гомфонеманың колониялы формаларын талдау. ОБӘЖ 1. БӘЖ 1 орында бойынша кеңес беру. Такырып: «Көк жасыл балдырлардан косметикалық бұйымдар дайындау жолдары».	6	10
3	Д 3. Такырып: Қызыл (<i>Rhodophyta</i>) және коңыр (<i>Phaeophyta</i>) балдырлар класификациясы, құрылышы, ерекшеліктері, көбею жолдары ЗС 3. Такырып: Қызыл және коңыр балдырлардың жоғары маманданған формаларының ерекшеліктерімен, олардың ұрпақ- және ядролық фазаларының алмасуын анықтау. Батрахоспермум, ламинарияның құрылышы, спорофит пен гаметофиттердің түзілуін талдау. БӘЖ 1. Такырып: «Балдырлардың адам өміріндегі және шаруашылықтағы маңызы мен зияны. Олармен куресу шаралары».	6	10
4	Д 4. Жасыл (<i>Chlorophyta</i>) жәнекеара (<i>Charophyceae</i>) балдырлар класификациясы, құрылышы, ерекшеліктері, көбею жолдары ЗС 4. Такырып: <i>Chlamydomonas</i> , <i>Volvox</i> , <i>Chlorella</i> , <i>Hydrodictyon</i> , <i>Pediastrum</i> , <i>Ulothrix</i> , <i>Chara</i> жасыл және хара балдырлардың морфологиялық құрылышын талдау.	6	10

МОДУЛЬ 2 Санырауқұлақтар(5-7апта)

5	Д 5. Такырып: Хитридиомицеттер (<i>Chytridiomycetes</i>), Гифохитридиомицеттер (<i>Hypochytridiomycetes</i>), Оомицеттер (<i>Oomycetes</i>) және зигомицеттер (<i>Zygomycetes</i>) кластарының класификациясы, құрылышы, ерекшеліктері, көбею жолдары, шаруашылықтағы маңызы. ЗС 5. Такырып: Капуста ольпидиумы (<i>Oplpidium brassicae</i>), Синхитриум (<i>Synchytrium endobioticum</i>), Фитофтора (<i>Phytophthora infestans</i>) өкілдерінің құрылымын талдау.	6	10
6	Д 6. Такырып: Аскомицеттер (<i>Ascomycetes</i>) және базидиомицеттер (<i>Basidiomycetes</i>) кластарының класификациясы, құрылышы, ерекшеліктері, көбею жолдары, шаруашылықтағы маңызы. ЗС 6. Такырып: <i>Ascomycetes</i> және <i>Basidiomycetes</i> кластарының өкілдерінің құрылымын талдау. <i>Mucor mucedo</i> қалыптасуын наннан, көкөністерден анықтау. ОБӘЖ 2. БӘЖ 2 орында бойынша кеңес беру. Такырып: Фитопатологиялық аурулар тудыратын санырауқұлақтарды анықтау жолдары. Жазбаша және жеке орындау.	6	10
7	Д 7. Такырып: Жетілмеген санырауқұлақтар (<i>Deuteromycetes</i>) класы және қыналардың (<i>Lichenophyta</i>) класификациясы, құрылышы, ерекшеліктері, көбею жолдары, шаруашылықтағы маңызы.	3	

	ЗС 7. Тақырып: <i>Deuteromycetes</i> класының өкілдерінің құрылымын талдау.	6	10
	БӨЖ 2. Коллоквиум (бақылау жұмысы). Тақырып: «Санырауқұлактардың адам өміріндегі және шаруашылықтағы маңызы мен зияны. Олармен куресу шаралары».		15
Аралық бақылау 1		100	
МОДУЛЬ 3 Қарапайымдылар мен екі қабатты жануарлар тобы.			
8	Д 8. Тақырып: Омыртқасыздардың класификациясы. Қарапайымдылар – Protozoa. Клеткалық деңгейіндегі жәндіктердің систематикасы мен жалпы сипаттамасын түсіндіру.	3	
	ЗС 8. Тақырып: Қарапайымдылардың құрылышымен танысу.	6	5
	ОБӘЖ 3. БӨЖ 3 орында бойынша кеңес беру.		
9	Д 9. Тақырып: Көп клеткалылар – Metazoa. Екі қабатты жануарлар. Губкалар типі-Spongia. Нагыз көпклеткалылар-Eumetazoa. Ішекқұстылар типі-Coelenterata. Типке тән белгілер, класификациясы, алуантүрлілігін талдау.	3	
	ЗС 9. Тақырып: Губкалардың құрылышындағы ерекшеліктер. Тұшы су гидрасының құрылышымен танысу.	6	5
	БӨЖ3. Тақырып: Губкалардың алуантүрлілігі, табигаттағы маңызы.		20
МОДУЛЬ 4 Үш қабатты жануарлар тобы.			
10	Д 10. Тақырып: Үш қабатты жануарлар. Паренхиматозды және алғашкы күйсты құрттар. Жалпақ, жұмыр, буылтық құрттар типі. Негізгі өкілдерінің тіршілік циклы. Биомузейге бару.	3	
	ЗС 10. Тақырып: Жалпақ құрттар. Кірпікшелі және сорғыштар класы. Бауыр сорғыш, өгіз солитері, ішкі және сыртқы құрылышы. Тіршілік циклы. Адам аскаридасы, балалар остріцасы, ішкі және сыртқы құрылышы. Тіршілік циклы. Биомузей.	6	5
	ОБӘЖ 4. БӨЖ 4 орында бойынша кеңес беру.		
11	Д 11. Тақырып: Бұынайқтылар типі-Arthropoda. Бұынайқтылардың систематикасы, жалпы сипаттамасы. Желбезек тыныстылар тип тармагы. Шаянтәрізділер класы. Трахеямен тыныс алушылар тип тармагы. Биомузей.	3	
	ЗС 11. Тақырып: Шаянтәрізділер класындағы өзен шаянының ішкі, сыртқы құрылышы, көбеюі. Дафния, циклоп, креветка, бүйірімен жузуши шаянтәрізділердің сыртқы құрылышымен танысу.	6	5
	БӨЖ4. Тақырып: Дафния, циклоп, креветка, краб, өзен шаянының құрылышындағы ерекшеліктері мен маңызы		20
12	Д 12. Тақырып: Насекомдар класы, негізгі отрядтары. Дене бөлімдері, ауыз аппараттары, аяқтары, қанаттарының типтері. Көбелек пен көккасқа шегірткенің дамуы. Биомузей.	3	
	ЗС 12. Тақырып: Насекомдардың сыртқы құрылышы, қанаттары, ауыз аппараттары, аяқтарының типтері, дамуымен танысу.	6	5
	ОБӘЖ 5. БӨЖ 5 орында бойынша кеңес беру.		
13	Д 13. Тақырып: Өрмекшітәрізділер класы. Құрылышындағы негізгі ерекшеліктер, класификациясы, тараулы, маңызы. Қопаяқтылар класы.	3	
	ЗС 13. Тақырып: Кенелер, пішенишілер, сольпугтар т.б. өрмекшітәрізділердің ішкі, сыртқы құрылышымен танысу, көбеюі.	6	5
	БӨЖ5. Тақырып: Бауырақты моллюскалардың алуантүрлілігі, маңызы.		20
14	Д 14. Тақырып: Моллюскалар типі, типке тән ерекшеліктері,	3	

	маңызы. Класификациясы. Құрылышындағы негізгі ерекшеліктері. Биомузей.		
	ЗС 14. Тақырып: Бауыраяқты, қосжактаулы моллюскалардың ішкі құрылышы, басаяқты моллюскалардың сыртқы құрылышы, маңызы.	6	5
15	Д 15. Тақырып: Тікентерілер типі, құрылышы, қоршаган орта мен адам өміріндегі, шаруашылықтағы маңызы.	3	
	ЗС 15. Тақырып: Теніз кірпісі, теніз лалагүлдері, теніз қияры, жыланқұйрықтылардың сыртқы құрылышы, маңызы. Амбулакральді жүйе.	6	5
	ОБӨЖ6. Емтихан тапсыру ережелерімен таныстыру.		
	Аралық бақылау 2	100	
	Корытынды бақылау (емтихан)	100	
	Пән үшін жиынтығы	100	

Декан _____

Кафедра менгерушісі _____

Дәріскер _____

Дәріскер _____

Курманбаева М.С.

Кегенова Г.Б.

Нурмаханова А.С.

Омарова Ж.С.